

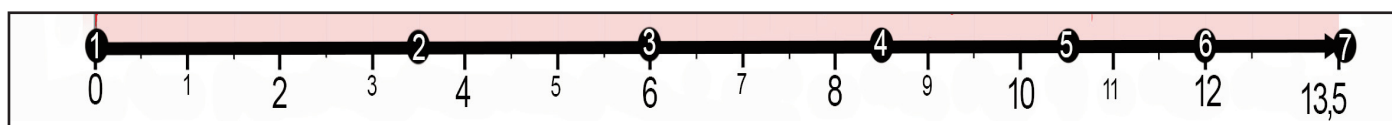

Sender de la Mediterrània

Tram: Sant Jordi d'Alfama - Punta de l'Àliga

10 de maig 2025

Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore
 Avinyó, 19 pral. 08002 Barcelona - tel: 623 422 942
 c/e: infoaeef@gmail.com - www.aeef-barcelona.org/gr92

Castell de Sant Jordi d'Alfama

El conjunt està format per les restes d'un castell d'origen medieval i d'una fortalesa d'època moderna. L'estat de conservació del castell és de ruïna, donat que en algunes zones tan sols resten fragments de la part baixa dels murs i en d'altres tan sols les empremtes, que defineixen la forma de la planta i denoten la poca consistència de la fàbrica, feta de maçoneria.

Era una fortalesa de defensa construïda a la primera meitat del segle XVIII. Situat a la vora de la via Augusta, la primera notícia documental sobre el lloc data del 1201, quan Pere I i Ramon de Montcada cedeixen el lloc d'Alfama a Joan d'Almenara, Martí de Vidal (sots-diacon) i als seus germans i successors en l'Orde de Sant Jordi d'Alfama. La condició era que aquells hi aixequessin un convent i un hospital, en honor de Déu i sant Jordi, depenent de l'església de Tortosa. Aquest grup de religiosos s'organitzà en orde militar, la de Sant Jordi d'Alfama, reconeguda pel papa el 1373.

Platja de l'estany Tort

Era una cala que forma un port natural, utilitzat fins als anys 1920 pels pescadors. Té una longitud de 58 metres i una amplada de 93 metres, formada per sorra fina i mitjana i còdols, amb aigües poc profundes, molt apropiades per a la pràctica del submarinisme i la fotografia subaquàtica. Al rereplatja es formen dunes movents, d'uns 400 m², amb comunitats de borró (*Ammophila arenaria*).

A la platja hi desemboca el barranc de l'Estany Tort, on s'hi forma una llacuna litoral, amb presència del samaruc, peix en perill crític d'extinció.

L'Ametlla de Mar

Hi ha poques dades documentals dels primers nuclis de poblament de l'Ametlla de Mar fins al segle XVIII, quan —a conseqüència de l'impuls de poblament de Carles III— sorgí el poble modern com a nucli pescador adscrit al municipi del Perelló.

Coincidint amb l'arribada de pescadors valencians al poble (diverses fonts citen com a procedència Benidorm i el Grau de València), l'Ametlla fou creixent amb xifres importants durant el segle XIX i aconseguí començar el segle XX amb 2.500 habitants.

No obstant això, tot i no haver-hi gaires dades documentals, podem dir que el naixement de la Cala es remunta més enllà del segle XII. Va ser un punt estratègic per defensar les costes de l'anomenada Catalunya Nova. A la platja de Sant Jordi d'Alfama va ser creat un orde religiós i militar per defensar les terres catalanes de possibles noves conquestes i evangelitzar les noves terres reconquerides. Encara avui en dia queden restes de la torre de vigia que en temps de Ramon Berenguer IV (1113-1162) servia per defensar les poblacions.

El poble, el nucli urbà actual, va anar creixent a poc a poc fruit de les numerables cales que hi ha per refugiar-se dels temporals. Des de ben al principi, la pesca va ser el comerç clau de L'Ametlla.

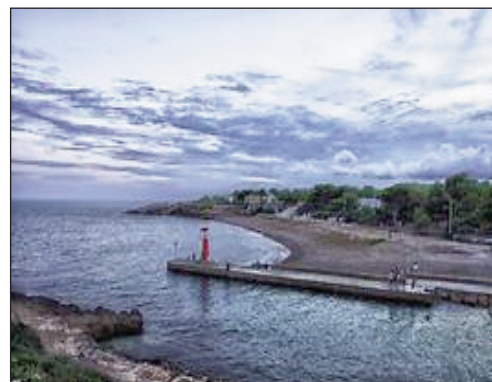
A la Guerra Civil espanyola, la república, va instal·lar dos grans defenses (fortificacions) per si els Nationals ataquessin des de les Illes Balears a Catalunya. Afortunadament pel poble, no va ser així, les fortaleses mai van ser usades. No obstant, L'Ametlla va patir alguns bombardeigs, com el que va destrossar el pont d'entrada del poble.

Port de l'Estany o Port de l'Estany Gras

És un petit port natural que es forma a la desembocadura del barranc de l'Estany, entre la Punta de l'Estany, a llevant, i la platja de l'Estany, a ponent. Forma una típica llacuna costanera però, en aquest cas, no es troba separada del mar per una franja de platja sinó que el tram final es troba obert al mar i funciona com a petit port natural.

També s'inclou a l'espai una zona, travessant la carretera, amb aigües estagnants. En aquest antic port natural, els pescadors hi amarraven les embarcacions fins que l'any 1920, any que es construï el Port de l'Ametlla de Mar.

Cap de Santes Creus

El llindar litoral d'aquest espai conserva encara un important grau de naturalitat i presenta valors paisatgístics i biològics molt remarcables; representatius de la costa tarragonina compresa entre Salou i l'Ampolla.

El Cap de Santes Creus es caracteritza per un tram de costa baixa, fortament batuda per les aigües marines i amb una important dinàmica litoral que discorre per diferents formacions. L'Espai està assentat sobre bretxes d'origen continental (ventall al·luvial); cap al sud, sobre calcàries i margocalcàries de l'Aptià i, al sector del cap Roig, apareixen els conglomerats vermells que constitueixen una unitat de relleu de notables valors estètics i paisatgístics.

Punta i torre de l'Àliga

És una petita península situada a l'extrem meridional de la costa del municipi de l'Ametlla de Mar el GR 92 coincideix aquí amb el camí de ronda.

Hi ha les restes de la torre de l'Àliga, torre grossa, d'estructura circular i atalussada, de la qual només resta la part inferior, que assoleix uns 10 m d'alçada. Actualment es troba adossada a una casa i envoltada per urbanitzacions.

Fou construïda el 1598 però podria ser una reconstrucció d'una d'anterior de l'època sarraïna o fins i tot romana, a causa dels vestigis iberoromans d'aquesta zona.

L'Ametlla de Mar

FITXA TÈCNICA:

Sortida de Barcelona: Xamfrà dels carrers Consell de Cent i Lepant (Metro L2 Monumental, a 150 metres, i L5 Sagrada Família, a 300 metres). i Tram T-4 Monumental)

Hora de sortida: 7:00

Longitud: 13,450 km aprox.

Durada: 4:00 h. aprox.

Desnivells: 365 m de pujada i 365 m de baixada

Menjars a càrrec del participant: Esmorzar en àrea de servei i dinar a l'Ametlla de Mar on hi haurà temps per dinar i visitar la població.

Itinerari: Castell de Sant Jordi d'Alfama (1), platja de l'estany Tort (2), l'Ametlla de Mar (3), port de l'Estany (4), Cap de Santes Creus (5), platja de l'Estany Podrit (6) i punta de l'Àliga (7)

PROPERA SORTIDA GR 92: 28 de juny: Punta de l'Àliga - L'Ampolla 10 kms,

PROPERA SORTIDA VIA AUGUSTA: 14 de juny: Palafolls-Calella 12,5 km

Podeu trobar tota la informació d'aquestes sortides al web: www.aeef-barcelona.org

Tel. d'incidències solament per durant l'excursió: 600 741 542